

Syllabus pro předmět: Imaginace a interpretace

Ukončení: kolokvium

Počet kreditů: 3

Vyučující: Mgr. Jan Krása

E-mail: honoh@email.cz

Základní informace o předmětu: Předmět bude vyučován jako jedna hodina přednášky a jedna hodina cvičení pro studenty bakalářského cyklu oboru psychologie (i pro studenty blízkých oborů).

Cíl a obsah předmětu: Cílem tohoto předmětu je seznámit studenta s interpretativními postupy některých psychologických škol a autorů. Student uvidí, že je to většinou specificky pojatá oblast nereflektovaného (nevědomého, imaginace), jež těmto školám umožňuje s konceptem psychologické interpretace zacházet. Student bude veden k samostatné aplikaci interpretačních technik v: literární tvorbě (tam v mýtech, pohádkách i moderní literatuře), ve filmu, u obrazů a v hudbě.

Podmínky pro absolvování předmětu: Podmínkou absolvování kurzu bude:

- Pravidelná účast na seminářích (v běžně uznávaném rozsahu)
- Odevzdání písemné práce (v rozsahu min. 5 normostran) nebo krátký referát na semináři na téma ohraničené zaměřením tohoto předmětu – více na první hodině.

Rozpis přednášených okruhů:

1. Zahájení přednášek, vymezení záležitostí týkajících se absolvování předmětu a krátké a předběžné seznámení s tématem: tj. psychologickou interpretací.
2. Hermeneutika ve filosofii. Její poměr k „vysvětlujícím“, resp. „popisným“ směrům filosofie a humanitních věd (Dilthey). Významové pole slova *ερμηνευτικη*. Krátká historie hermeneutické filosofie. Hlubinná hermeneutika (dle prof. J. Hrocha, FF MU).
3. Jednotlivá pojetí imaginace-obrazivosti: S. Freud: jeho pojetí *nevědomí* (jako odpadiště), výklad snu pomocí volných asociací, objektová úroveň výkladu snu. *Vzpomínka na dětství Leonarda da Vinci*. Otázka funkce mýtu v kultuře – obecné poznámky.
4. Jednotlivá pojetí obrazivosti: C. G. Jung: jeho diferenciací nevědomí na *kolektivní* a *osobní nevědomí*, výklad snu pomocí volné tvorby (kresba), subjektivní úroveň výkladu snu. Jungovo pojetí komplexů, archetypů, a *das Selbst (Self)* a individuace. Jeho pojetí „zaldnění“ (personifikování) duše (Hillman). Interpretace alchymistické literatury jako popisu procesu individuace (Jung, VD sv. 6).
5. Kritika S. Freuda a C. G. Junga u E. Fromma. Jednotlivá pojetí imaginace-obrazivosti: J. Hillman: archetypová psychologie. Jeho pojetí personifikace a patologizace duše. O odlišování ducha a duše (Hillman 1971, 1976). Dekonstruktivní práce interpretace: Hillmanův výklad personifikace ega (osobního života) – duší je z ega něco rozpouštěno („dekonstruováno“). Interpretace vývoje samotné psychologie archetypovou psychologií (Hillman 1971, 1992; Giegerich 1977). Pojetí vnitřní „doslovnosti“ jako patologie autonomního metaforického procesu. Metaforické patologie současné kultury, vědy (i psychologie zvláště). O teologizaci, medikalizaci, filozofizaci psychologie. Tj. dekonstruktivní (archetypová, polyteistická) úroveň výkladu.

6. „Psychologická“ interpretace vybraného jevu: odpovědi na otázku po vzniku lidské řeči. Princip amplifikace oproti principu redukce. Princip aktivní imaginace (animizace, personifikace) oproti principu depersonifikace. Princip mytologizace (nalezení patřičných bohů nebo mytické situace) oproti principu explikace („odvysvětlení“ Neubauera – klauzura na dotyčnou otázku pomocí „pravdivé“ odpovědi, nejlépe doslovně pochopitelné), tedy diskurz poetický proti diskurzu doslovnému. Poezie se vždy stýkala s bohy, věda naopak.
7. „Duchovní“ meditace oproti psychologické (duševní) interpretaci: jsou jistě různé druhy meditace. Rozdíl mezi nimi je v tom, že duch nepatologizuje, ale spíše naopak „vysouší“.
8. Psychologická interpretace vybraného jevu: minulosti, historie. Společenská konstrukce minulosti: M. Halbwachs (Assmann). Kolektivní paměť působí bimodálně: Assmannovy studie kolektivní paměti židovského, staroegyptského a hellénského národa.
9. Batesonova epistemologie. „Dva popisy jsou vždy lepší než jeden.“ Rozpracování konceptu „ekologické“ epistemologie u V. Maturany a F. Varely.
10. Psychologická interpretace vybraného jevu: sen a snění (Bachelard, Borecký). Snová realita. Lucidní snění a snové tělo (Mindell).
11. Psychologická interpretace uměleckého díla: zamyšlení nad obrazem, jazykem a hudbou.

Obraz jako vizuální dílo je od počátku „zaldněno“ (=personifikováno a mytologizováno) stejně jako jazyk. Hudba není projekcí (která vyžaduje trvajícím médium), ale spíše evokací. O evokaci usiluje také realistický směr v malířství, který je poměrně pozdní.

Doporučená literatura:

- Alleau, R. (1992). *Aspekty tradiční alchymie*. Praha: Merkuryáš.
- Alleau, R. (2005). *Hermés a dějiny věd: Druhé, rozšířené vydání*. Praha: Malvern.
- Alleau, R. (2006). *Tajné společnosti: jejich vznik a osudy*. Praha: Malvern.
- Vynikající čtení o historii věd i historii alchymie. Pojednání některých zajímavých témat esoterismu. Spojení alchymie s prastarými metalurgickými technikami. O základních principech tzv. tajných společností.
- Anzenbacher, A.: *Úvod do filosofie*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1991.
- Přehledný výťah filosofie, který je členěn po tématech a pojmech - nikoli podle autorů.
- Assmann, J. (2001). *Kultura a paměť*. Praha: Prostor.
- Assmann, J. (2002). *Egypt*. Praha: OIKOYMENH.
- Assmann, J. (2003). *Smrt jako fenomén kulturní teorie*. Praha: Vyšehrad.
- První kniha je výtečným úvodem do problematiky konstrukce minulosti, do problematiky orality a skripturality. Assmann seznamuje čtenáře s dílem ne příliš známého sociologa M. Halbwachse. Velká část knihy je věnována studiím, která jednotlivé velké národy (Egyptané, Hebrejci, Řekové, Féničané) konstruovali svoji minulost. Je velice poutavá a čtivá. Třetí kniha je inspirativní co se týče fenoménu smrti a její recepce v různých společnostech.
- Avens, R. (2003). *Imagination is reality*. Putnam: Spring Publications.
- Klasik archetypové psychologie, který zastupuje spíše filosofickou větev tohoto mezioborového proudu.
- Bachelard, G. (1970). *Plamen svíce*. Praha: Obelisk.
- Bachelard, G. (1994). *Psychoanalýza ohně*. Praha: Mladá Fronta.
- Bachelard, G. (1997). *Voda a sny*. Praha: Mladá Fronta.
- Inspirátor mnoha francouzských badatelů zabývajících se poetikou, obrazivostí, sněním. Viz. Borecký (2003).
- Bateson, G. (2006). *Mysl a příroda – nezbytná jednota*. Praha: Malvern.

Znamé dílo, které ukazuje zcela nový přístup k epistemologii. Na Batesonovo dílo navázali čilští vědci Maturana a Varela. Je velice inspirativní.

Benoist, L. (1995). *Znaky, symboly a mýty*. Praha: Victoria Publishing.

Bishop, P. (1991). *The Greening of Psychology*. Dallas: Spring Publications.

Autor archetypové psychologie. Kniha o rostlinách v lidském životě i v lidské duši.

Boehme, J.: *Rozmluva žáka s mistrem*. PDN, Olomouc 1991.

Boehme, J. (2002). *Concerning the Three Principles of the Divine Essence: Part 1*. Kessinger Publishing.

Dílo velkého muže ze Zhořelce, jehož spisy ovlivnily Goetha a mnohé autory romantismu a široce také téměř veškerý následný esoterismus.

Bonardelová, F.: *Hermetismus*. Victoria Publishing, Praha 1995.

Vynikající krátká reflexe hermetismu.

Bor, D. Ž. (1995b). *Napříč říší Královského umění*. Praha: Trigon.

Bor, D. Ž. (2001). *Knižnice Logosu, sv. O: Otec filosofů Hermés Trismegistos*. Praha: Trigon.

Bor, D. Ž. (2000-2006). *Knižnice Logosu, sv. 1-9*. Praha: Trigon.

Rozsáhlý vydavatelský počín: vydání velké části nejznámějších alchymických textů a tisků. Obsahuje taktéž téměř úplný výbor z *Corpus Hermeticum*.

Bor, D. Ž. (1993). *Abeceda stvoření*. Praha: Trigon.

Dílo, které její autor nazývá úvodem do mýtoetymologie neboli do „jazyka ptáků“. Autor hledá fonetické příbuznosti mezi světovými jazyky, aby ukázal, že některé mýty a zdánlivě potrhle magické či zasvěcovací praktiky mají základ v přirozené lidské zkušenosti se svým tělem v živoucí přírodě. Jedná se v podstatě – nejen zaměřením ale i rozsahem – o ojedinělé dílo.

Borecký, V. (2003). *Porozumění symbolu*. Praha: Triton.

Dílo, které seznámí čtenáře s dílem mnoha badatelů – převážně psychologů -, kteří se snažili zkoumat lidskou obrazivost. Je zde stručně shrnutí díla: Freuda, Junga, Bosse, Bachelarda, Diela, Mucchielliho, Duranda a Maffesoliho – tedy převážně francouzských autorů u nás téměř neznámých. Boreckého dílo je neuvěřitelným počínem: je syntetické, obsažné, poučné... vřele doporučuji!

Bouzek, J. (2005). *Pravěk českých zemí v evropském kontextu*. Praha: Triton.

Bouzek, J. (1979). *Objevy ve Středomoří*. Praha: Odeon.

Autor hned několika klasických děl archeologie u nás. Faktografické i inspirující knihy.

Budil, I. (1998). *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton.

Kompendium základních pojmů, jmen a trendů současné antropologie.

Buchvaldek, M. a kol. (1985). *Dějiny pravěké Evropy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Dílo dalšího českého archeologa shrnuje ty nejzákladnější fakta o nejstarších i prehistorických dějinách.

Burckhardt, T. (2003). *Alchymie: Tradiční věda o kosmu a duši*. Praha: Malvern.

Burckhardt, T. (1987). *Mirror of the Intellect*. New York: State University of New York Press.

Velice svěží pohled na problematiku tradiční symboliky z pera předního znalce Islámských tradic.

Campbell, J. (2004). *Mýty Západu: Představy o bozích v dějinách civilizace*. Praha: Pragma.

Campbell, J. (2000). *Tisíc tváří hrdiny*. Praha: Portál.

Campbell, J. (2000). *Proměny mýtu v čase*. Praha: Portál.

Campbell, J. (1998). *Mýty*. Praha: Pragma.

Campbell, J. (1989). *Eranos lectures 9: Renewal myths and rites of the primitive hunters and planters*. Dallas: Spring Publications.

Campbellovo dílo ukazuje, že jeho rozhled byl fenomenální. Z výšiny ducha, které dosáhl tento pravidelný účastník setkání Eranos v Asconě, přehlédl snad většinu světových mýtů, aby o nich podal ucelený přehled ve své tetralogii, z níž vyšel v češtině bohužel velmi nezdařilý – leč díky duchu svého autora přesto doporučeníhodný – překlad *Mýty západu* a i díl druhý: *Mýty Východu*.

Cassirer, E. (1996a). *Filosofie symbolických forem I*. Praha: OIKOYMENH.

Cassirer, E. (1996b). *Filosofie symbolických forem II*. Praha: OIKOYMENH.

Cassirer, E. (1956). *An Essay on Man*. New York: Doubleday and Company.

Fenomenální dílo německého novokantovce, který dovedl filosofii apriorních forem lidského myšlení daleko za horizont, který nastínil Kant. Jeho dílo navazuje v mnohém také na filosofii jazyka Wilhelma von Humboldta. Vše, co jste nevěděli o světových jazycích a ani vás nenapadlo se na to zeptat – to najdete v těchto dvou knihách, z nichž první se zabývá jazykem a druhá mýtem.

Castaneda, C. (1998). *Umění snít*. Praha: Volvox Globator.

Dílo z dlouhé řady knih známého amerického antropologa, který nás seznamuje s tradičním učením mexických kultur, které ohromí svojí hloubkou. Tato kniha ukazuje autorovu cestu k poznání skrze praktiky lucidního snění.

Corbin, H. (1989). *Spiritual Body and Celestial Earth*. Princeton (NJ): Princeton University Press.

Corbin, H. (1998). *Alone with the Alone: Creative imagination in the sufism of Ibn 'Arabí*. Princeton (NJ): Princeton university press.

Corbin byl významný blízkovýchodní tradice, který rozsáhle překládal texty Islámských mystiků. Je autorem pojmu *imaginální svět, mundus imaginalis*.

Crowley, A. (1994). *Knih Thothova*. Brno: Horus.

Osobitý, invenční tvůrce ještě poněkud romantického charakteru a morálně zpochybňovaného života *par excellence*. Jeho dílo je pokladnicí jak iniciační symboliky, tak symboliky obecně.

Čermák, I. (2000). Hledání životních příběhů (Integrativní funkce narativního já). In: Macek, P., Šafářová, M. (Ed.), *Integrativní funkce osobnosti. Sborník příspěvků z konference k životnímu jubileu prof. PhDr. Vladimíra Smékala, CSc.* Brno: Masarykova univerzita, s. 105-111.

Čermák, I. (2001). Příběhy žité a vyprávěné: od psychoterapie k identitě a epistemologii. In: Bianchi, G. (Ed.), *Identita, zdraví a nová paradigma*. Human Communication Studies, Vol. 7, Bratislava: Veda, s. 77-92.

Čermák, I. (2002). Myslet narativně: kvalitativní výzkum „On the road“. In: Čermák, I., Miovský, M. (Ed.), *Kvalitativní výzkum ve vědách o člověku na prahu třetího tisíciletí*. Sborník z konference. Tišnov: Sdružení SCAN.

Čermák, I. (2004). Narativní terapie: mnohohlasý chór. In: Čermák, I., Miovský, M., Řehan, V. (Ed.), *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku III*. Sborník z konference. Olomouc: FF Univerzity Palackého.

Čermák, I. (2004b). *Autobiografická paměť a životní příběh*. Sborník prací Filosofické fakulty brněnské univerzity. Brno: Filosofická fakulta MU.

Diel, P. (1986). *Symbolism in the Bible: The universality of symbolic language and its psychological significance*. San Francisco: Harper & Row.

Diel, P. (1986b). *The God-Symbol: Its history and its significance*. San Francisco: Harper & Row.

Diel, P., Solotareff, J. (1988). *Symbolism in the Gospel of John*. San Francisco: Harper & Row.

Diel, P. (1987). *The psychology of re-education*. London: Shambala.

Diel, P. (1980). *Symbolism in Greek mythology: Human desire and its transformations*. London: Shambala.

Psychoanalytik. Mýtický symbolismus v Dielově psychologii motivace. „Diel... dospívá k interpretaci mýtů jako obrazů vnitřních konfliktů a plasticky spojuje individuální oneirickou oblast s kolektivní sakrální oblastí imaginace.“ „Vedle vrstvy vědomí rozlišuje Dielova topologie tři mimovědomé instance psychiky: nevědomí, které odpovídá pudové animální úrovni, podvědomí vztahující se k exaltované touze a konečně nadvědomí, s nímž je spjata schopnost sublimace a spiritualizace.“ Pojmy „neurotizace“ a „banalizace“.

Donnerová, F. (1998). *Bytí ve snění*. Praha: DharmaGaia.

Spolupracovnice Castanedy v této knize ukazuje specifika ženské cesty poznání.

Düerr, H. S. (1997). *Sedna aneb láska k životu*. Brno: Horus.

Dílo, které by neměl nikdo, koho zajímá úsvit kultury, opominout. Kniha, která se mj. vyznačuje tím, že její poznámkový aparát je stejně rozsáhlý jako samotný text (tj. cca 200 stran) a obsahuje obrázky.

van Dülmen, R. (2002). *Historická antropologie*. Praha: Dokořán.

Úvod do tohoto nového směru, který ukazuje specifika mikroanalýzy oproti makroanalýze historických jevů. Zabývá se běžným životem lidí v daném období a nikoli pouze elitou. Jistě ukáže čtenáři nové oblasti, které se dají zkoumat.

Eco, U. (2001). *Hledání dokonalého jazyka*. Praha: Lidové noviny.

Syntetické dílo italského jazykovědce, které čtenáře seznamuje s mnoha různými historickými pokusy o konstrukci nebo nalezení univerzálního jazyka, aby přesvědčivě ukázal, která fakta tomuto odvěkému projektu brání.

Eco, U. (2002). *O zrcadlech a jiné eseje*. Praha: Mladá fronta.

Soubor esejů na téma sémiologie ukazuje různé zapletlosti sémiózy nejen v literární tvorbě, ale i na mnoha ostatních médiích (televize, divadlo, zrcadlo atd.).

Eliade, M. (1997). *Mefisto a androgyn*. Praha: OIKOYMENH.

Eliade, M. (1995). *Dějiny náboženského myšlení I a II a III*. Praha: OIKOYMENH.

Eliade, M. (1994). *Posvátné a profánní*. Praha: Česká křesťanská akademie.

Eliade, M. (2000). *Kováři a alchymisté*. Praha: Argo.

Eliade, M. (2004). *Obrazy a symboly*. Praha: Computer Press.

Eliade, M. (2004). *Iniciace, rituály, tajné společnosti*. Praha: Computer Press.

Eliade, M. (1998). *Mýty, sny a mystéria*. Praha: OIKOYMENH.

Dílo religionisty rumunského původu snad ani nepotřebuje představovat.

Evola, J. (1992). *The Yoga of Power*. Rochester: Inner Traditions.

Evola, J. (1995). *The Hermetic Tradition*. Rochester: Inner Traditions International.

Evola, J. (2001). *Introduction to Magic*. Rochester: Inner Traditions.

Evola, J. (2003). *Ride The Tiger*. Rochester: Inner Traditions.

Italský znalec mnoha esoterních tradic. Jeho dílo se vyznačuje právě již spíše postmoderním přístupem k podávání látky.

Foucault, M. (1994). *Diskurz, autor, genealogie*. Praha: Svoboda-Libertas.

Foucault, M. (2002). *Archeologie vědění*. Praha: Herrmann a synové.

Foucault, M. (2005). *Je třeba bránit společnost*. Praha: Filosofía.

Frank, M. (2000). *Co je neostrukturalismus*. Praha: Pastelka.

Soubor přednášek, který na základě konkrétních textů evropských filosofů postmoderny ukazuje vývoj jednotlivých témat postmoderny.

von Franz, M. L. (1999). *Mýtus a psychologie*. Praha: Portál.

von Franz, M. L. (1998). *Psychologický výklad pohádek*. Praha: Portál.

von Franz, M. L. (2000). *Sen a smrt*. Praha: Portál.

von Franz, M. L. (2001). *Věštění a synchronicita*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.

Spolupracovnice a žákyně Junga, která je neobyčejně sečtělá a její díla jsou proto velice podnětná jak pro analytickou psychologii, tak i pro jiné humanitní obory (a např. i metodologii věd – Věštění a synchronicita).

Fromm, E. (1999). *Mýtus, sen a rituál*. Praha: Aurora.

Freudův žák v této knize zhodnocuje a kritizuje dílo jak Freuda tak Junga. Jedná se o čtivou a zajímavou knihu.

Fulcanelli. (1996). *Příbytky filosofů I*. Praha: Trigon.

Fulcanelli. (1996b). *Příbytky filosofů II*. Praha: Trigon.

Fulcanelli. (1992). *Tajemství katedrál*. Praha: Trigon.

Dosud poslední alchymista, který vytvořil alchymické texty.

Gadamer, H. G. (1999). *Člověk a řeč*. Praha: OIKOYMENH.

Filosofický nástupce Heideggera, který razil tzv. filosofickou hermeneutiku. Jedná se o soubor různorodých statí, jistě zajímavých, co se týče filosofie jazyka.

Gibson, J. J. (1968). *Senses Considered as Perceptual Systems*. London: George Allen&Unwin Ltd.

Dílo zabývající se psychologii vnímání. Oproti jiným teoriím, které se zaměřují většinou na jeden jediný smysl, snaží se Gibson ukázat, že všechny lidské smysly jsou navzájem provázány a tvoří něco, co nazývá perceptuální systém. O psychologii vnímání klasické dílo. Podnětné, syntetizující – vřele doporučuji.

Gillett, G. (2001). Signification and the unconscious. *Philosophical Psychology*, Vol. 14, 4, 477-498.

Graves, R. (1982). *Řecké mýty I a II*. Praha: Odeon.

Graves ukazuje, jak jinak lze taktéž interpretovat známé řecké mýty. Ukazuje, že se v nich skrývá historie krvavého potlačení původních, předindoevropských kultů Velkých Bohyň, indoevropským, patriarchálním náboženským systémem řeckých kmenů. Trochu reduktivní: snaží se symbolickou povahu řeckých mýtů banalizovat jediným – jakkoli oprávněným – výkladem. Přesto je hodno pozornosti z mnoha důvodů.

Grondin, J. (1997). *Úvod do hermeneutiky*. Praha: OIKOYMENH.

Hroch, J. (2000). *Ke vztahu hlubinné hermeneutiky a metodologie humanitních věd*. in: Sborník prací FF brněnské univerzity, 2000.

Historie hermeneutiky.

Grygar, M. (1969). *Pařížské rozhovory o strukturalismu*. Praha: Svoboda.

Překlad rozhovorů protagonistů strukturalismu nad zajímavými tématy.

Guénon, R. (2001). *The king of the world*. Hillsdale, NY: Sophia Perennis.

Guénon, R. (2001b). *The symbolism of the cross*. Hillsdale, NY: Sophia Perennis.

Guénon, R. (2001c). *The great triad*. Hillsdale, NY: Sophia Perennis.

Guénon, R. (2001d). *Perspectives on initiation*. Hillsdale, NY: Sophia Perennis.

Guénon, R. (2002). *Symbols of sacred science*. Hillsdale, NY: Sophia Perennis.

Velký učitel mnoha autorů zabývajících se ke konci první poloviny minulého století esoterismem. Jeho přístup je již spíše postmoderní než romantický (jako J. Evola).

Harré, R., Gillett, G. (1994). *The discursive mind*. London: Sage Publications.

Harré, R. (1991). *Physical being*. Oxford: Blackwell.

Hauck, D. W. (1999). *The emerald tablet: Alchemy for personal transformation*. New York: Penguin Compass.

Kniha o spirituální alchymii.

Hawkes, T. (1999). *Strukturalismus a sémiotika*. Brno: Host.

Přehled vzniku a díla strukturalismu. Přehledné.

Hillman, J. (1984). *The thought of the hearth*. Dallas: Spring Publications.

Hillman, J. (1992). *Re-visioning psychology*. New York: HarperCollins Publishers.

Hillman, J. (1992). *We've had a hundred years of psychotherapy and the world's getting worse*. San Francisco: HarperCollins Publishers.

Hillman, J. (1992). *Blue fire*. New York: HarperCollins Publishers.

Hillman, J. (1992). *Emotion: A comprehensive phenomenology of theories and their meaning for therapy*.

Evanston, Illinois: Northwestern University Press.

Hillman, J. (1994). *Insearch: Psychology and religion*. Putnam, Connecticut: Spring Publications.

Hillman, J. (1995). Pink madness. In: Spring 57, 1995, s. 39-71.

Hillman, J. (1997). *Duše a sebevražda*. Praha: Sagittarius.

Hillman, J. (1999). *Sny a podsvětí*. Praha: Portál.

Hillman, J. (1999). *The myth of analysis: Three essays in archetypal psychology*. Evanston, Illinois: Northwestern University Press.

Hillman, J. (2000). *Klíč k duši*. Praha: Portál.

Hillman, J. (2000b). Peaks and vales. In: Sells, B. (Ed.). *Working with images: The theoretical base of archetypal psychology*. Woodstock: Spring Publications, 113-135.

Hillman, J. (2004). *The thought of the hearth and the soul of the world*. Putnam: Spring Publications.

Hillman, J. (2004). *Archetypal psychology: Uniform edition 1*. Putnam, Connecticut: Spring Publications.

Hillman, J. (2005). *Senex & Puer: Uniform edition 3*. Putnam, Connecticut: Spring Publications.

Dílo Jungova pokračovatele se vyznačuje velikou odvahou čelit tématům a vyústěním těchto témat, které většina vědecké obce nechce zpracovávat. Hillmanova psychologie se vrací k mnoha tradičním pojmům jako je např. duše (to již Jung), patologizace, anima mundi, obrazivost (imaginace), polyteismus, smrt apod. Jeho dílo je skutečně inovativní – snad právě tím, že se vrací k tradičnímu pojetí duše a jejím vztahům s vškerenstvem. Vřele doporučuji.

Hubík, S. (1994). *K postmodernismu obratem k jazyku*. Boskovice: Albert.

Obsažné a osvěčující dílo o posmoderně a přístupu k jazyku. Vřele doporučuji.

- Jung, C. G. (2003). *Sebrané spisy 9/II: AION*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (1996). *Výbor z díla I.: Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (1997). *Výbor z díla II.: Archetypy a nevědomí*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (1999). *Výbor z díla III.: Osobnost a přenos*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (2001). *Výbor z díla IV.: Obraz člověka a obraz Boha*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (1999). *Výbor z díla V.: Snové symboly individuálního procesu*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (2000). *Výbor z díla VI.: Představy spásy v alchymii*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Jung, C. G. (2002). *Paracelsica*. Praha: Vyšehrad.

Dílo tohoto autora je téměř zbytečně představovat. Je to autor neobyčejné hloubky, který vdechl psychologii duši, která jí k jejímu rozvoji chyběla. Inspirátor mnoha velikanů své doby, účastník Eranos konferencí společně s Eliadem, Campbellem, Durandem, Corbinem a mnoha dalšími světoznámými autory. Vřele doporučuji.

Kast, V. (1999). *Imaginace jako prostor setkání s nevědomím*. Praha: Portál.

- Kerényi, K., Jung, C. G. (1993). *Věda o mytologii*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.
- Kerényi, K. (1996). *Mytologie Řeků I*. Praha: OIKOYMENH.
- Kerényi, K. (1998). *Mytologie Řeků II*. Praha: OIKOYMENH.
- Přední znalec řecké mytologie. Účastník Eranos.

Komárek, S. (2001). *Jazyk vědy a polární myšlení*. in: *Vhled*, 2, 2001, www.vhled.cz.

- Kozák, J. (1993). *Dvacet jedna řečí askety Gótama zvaného Buddha*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Kozák, J. (1994). *Evangelium „neznámého“ boha*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Kozák, J. (1995). *Křesťané před Kristem, za Krista a po Kristu*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Kozák, J. (1996). *Příběh o povstání hada*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Kozák, J. (2001). *Kořeny indoevropské duchovní tradice*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Kozák, J. (2002). *Tři přednášky o gnozi*. Praha: Bibliotheca Gnostica.
- Překladatel gnostických textů do našeho jazyka.

- Král, O. (1990). *Čchan*. Praha: Am.
- Král, O. (1971). *Tao: Texty Staré Číny*. Praha: Československý spisovatel.
- Král, O. (1995). *I-Ťing: Kniha proměn*. Praha: Maxima.
- Významný překladatel tradičních čínských textů do češtiny. Přeložil také Kapitoly mistra Čuanga.

- Krása, J. (2004). Jazyk a imaginace. In: Čermák, I., Miovský, M., Řehan, V. (Eds.), *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku III*. Sborník z konference. Olomouc: FF Univerzity Palackého, 97-108.
- Krása, J. (2005). Jazyk a nevědomí. *Československá psychologie*, 49: 4, 289-301.
- Krása, J. (v tisku). Obraz a příběh: Krátká studie konformního řádu. In: Čermák, I., Miovský, M., Řehan, V. (Eds.). *Umění ve vědě*. Praha: Grada.
- Krása, J. (2005). Architektura Domu na půli cesty v duši klientů. *Průvodce náhradní rodinnou péčí*, 2005/3, s. 27-28.
- Krása, J. (2006). Zemědělství v Domu na půli cesty a jeho psychologický dopad na lidskou duši. *Průvodce náhradní rodinnou péčí*, 2006/1, s. 46-49.

- Kratochvíl, Z., Bouzek, J. (1994). *Od mýtu k logu*. Praha: Herrmann a synové.
- Kratochvíl, Z. (1994). *Filosofie živé přírody*. Praha: Herrmann a synové.
- Kratochvíl, Z. (1995). *Výchova, zřejmost, vědomí*. Praha: Herrmann a synové.
- Kratochvíl, Z.: *Prolínání světů – středoplátónská filosofie v náboženských proudech pozdní antiky*. Herrmann a synové, Praha 1991.

Dílo pražského filosofa, který přednášel i na naší fakultě. Jeho dílo velkou filosofickou inspirací, neboť má pochopení pro živou přírodu, kterou filosofie i psychologie tradičně nechává „za dveřmi“.

- Kugler, P. (1993). *The Subject of Dreams*. in: *Dreaming*, June 1993. Vol. 3, No. 2, Plenum Press, New York.
- Autor archetypové psychologie, který se zabývá v této knize vztahem jazyka a nevědomí.

Lacan, J. (1977). *Écrits: A Selection*. New York: W.W. Norton.

Pokračovatel Freuda. Buřič v psychoanalýze, jehož dílo je velice inspirativní. Vřele doporučuji.

Lakoff, G., Johnson, M. (2002). *Metafory, kterými žijeme*. Brno: Host.

Dílo dvou předních kognitivních psychologů, kteří zahájili zájem o zkoumání metafory v psychologii jazyka. Ukazují v tomto stěžejním díle, že metafora není jakousi roztomilou bizarností jazyka, který je v zásadě doslovný, ale že naopak jazyk (a naše myšlení) je primárně založen metaforicky a že doslovný jazyk je jen malou výšečí fenoménu jazyka. Vřele doporučuji.

Lasenic de, P. (1990). *Hermetická iniciace Universalismu*. Praha: Trigon.

Lasenic de, P. (2005). *Tarot: Klíč k iniciaci*. Praha: Trigon.

Významný autor prvorepublikového esoterismu u nás.

Lévi, E. (1995). *Dogma a rituál vysoké magie*. Praha: Trigon.

Lévi, E. (2003). *Dějiny magie*. Praha: Trigon.

Obnovitel tradičního esoterismu. Působil v druhé polovině 19. století.

Lévi-Strauss, C. (1993). *Mýtus a význam*. Bratislava: Archa.

Lévi-Strauss, C. (1996). *Myšlení přírodních národů*. Liberec: Dauphin.

Francouzský strukturalista, antropolog, který se zabýval problémem tzv. *přírodního myšlení*.

Luria, A. R. (1976). *O historickém vývoji poznávacích procesů*. Praha: Academia.

Pokračovatel Vygotského. Tato kniha shromažďuje výsledky experimentů konaných pro potvrzení původní Vygotského hypotézy o historicko-kulturní podmíněnosti všech kognitivních procesů. Je zajímavá pro svoji přehlednost a také pro invenčnost zkoumání daných oblastí pomocí výzkumu.

Liotard, J. F. (1995). *Fenomenologie*. Praha: Victoria Publishing.

Liotard, J. F. (1993). *O postmodernismu*. Praha: Filosofický ústav AV ČR.

Knih *O postmodernismu* je zajímavou sondou do diskurzu moderní vědy. Tento diskurz je srovnáván s diskurzem mytickým. Z jejich srovnání plyne mnoho zajímavých důsledků pro soudobou vědu.

Machovec, M. (2000). *Indoevropané v pravlasti*. Praha: Akropolis.

Zajímavé postřehy o indoevropských jazycích.

Maier, M. (2005). *Atalanta fugiens*. Praha: Malvern

Klasický alchymistický traktát, který se vyznačuje množstvím interpretací tradičních antických mýtů.

Merleau-Ponty, M., Lévi-Strauss, C., Barthes, R. (1994). *Chvála moudrosti*. Bratislava: Archa.

Maturana, H. R., Varela, F. J. (1998). *The Tree of Knowledge: The Biological Roots of Human Understanding*. London: Shambala.

Fiala, J.: *Biologické základy poznání (H. Maturana)*. Scientia & Philosophia 1: 35-55, 1991.

Knih *The Tree of Knowledge* je podnětnou prací, která čtenáře uvede do zcela jiného pohledu na lidské poznání než bylo dosud běžné. Autoři začínají popis epopeje lidského poznání kondenzací vodíkových atomů po Velkém třesku, pokračují vznikem chemického „života“, vznikem organických molekul až k živým *autopoietickým* systémům, z nichž se postupně vyvinuli živé organismy. Několik základních principů, které jsou přítomny již u těch nejjednodušších organismů, pak vystačí k osvětlení i lidského poznání. Knih čtenáře seznámí s několika podivuhodnými zákony „biologického“ charakteru a zasadí lidské poznání do kontextu evoluce celého vesmíru. Je to neobyčejně poutavá knih. Vřele doporučuji.

Mindell, A. (1993). *Snové tělo*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.

Mindell, A. (1992). *Telo a sny*. Bratislava: Stimul.

Mindell, A. (1994). *Kóma*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.

Mindell, A. (1993). *Snové tělo*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka.

Mindell podobně jako Hillman je pokračovatel Junga a je stejně jako on velice zajímavý svým neotřelým přístupem k psychologii i k psychoterapii (zakladatel Proces-orientované psychoterapie, tzv. POPky). Ve svých knihách spojuje citlivost k lidské duši vlastní pokračovatelům Junga s několika tradičními systémy: s Castanedovým, se systémy Východu, s šamanismem atd.

Mogenson, G.: *Metafors in Relationship*. The Jung Page, www.cgjung.org.

Článek osvědčeného jungiána s velice zajímavým vhladem do fungování lidské duše.

- Nebeská, I. (1992). *Úvod do psycholingvistiky*. Praha: H&H.
Zajímavý přehled přístupů a výsledků experimentů v psychologii jazyka čili v tzv. psycholingvistice.
- Neubauer, Z.: *O přírodě a přirozenosti věcí*. Malvern & B. Just, Praha .
- Neubauer, Z. (1997). *Esse obiectivum – esse intentionale*. In: *Scientia & Philosophia* 8: 114 – 160, 1997.
- Neubauer, Z. (2000). Doslov – Smysl a duch. In: Štampach, I. O.: *A nahoře nic...* . Praha: Portál.
- Neubauer, Z. (1992). *Nový Areopág*. Praha: Křesťanská akademie.
- Neubauer, Z. (1994). *Přímlyvce postmoderny*. Praha: Hrnčířství a nakladatelství.
- Neubauer, Z. (2001). *Smysl a svět*. Praha: Knihovna ceny nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97.
- Neubauer, Z. (2002). *Možek – evoluce – stvoření II*. *Psyche et natura* 2002, 1, s. 43-70.
- Neubauer, Z. (2002). *Golem a další příběhy o kabale, symbolech a podivuhodných setkáních*. Praha: Malvern.
- Neubauer, Z. (2004). *O Sněhurce aneb cesta za smyslem bytí a poznání*. Praha: Malvern.
Dílo pražského biologa, filosofa, historika vědy a člověka, který velice připomíná ony renesanční vědce, kteří věděli o všem něco, je nemožné přehlížet. Jeho dílo obsahuje hlubokou inspiraci lidské duši, ať již se zabývá čímkoli. Celé jeho dílo vřele doporučuji – a to z mnoha důvodů.
- Neumann, E. (1962). *The Origins and History of Consciousness*. New York: Harper & Brothers.
Autor, který interpretoval Jungovo pojetí duše v pojednání o historickém vývoji vědomí a jeho archetypálních dominant.
- Otto, R. (1998). *Posvátno*. Praha: Vyšehrad.
Stěžejní dílo nereduktivního přístupu k religiozitě. Obsahuje zavedení pojmů *numinosum*.
- Papus. (1996). *Kabala*. Praha: Volvox Globator.
Pokračovatel E. Léviho – klasický autor francouzského okultního revivalu.
- Pechlivanos, S. R., Struck, W., Weitz, M. (Eds.). (1999). *Úvod do literární vědy*. Praha: Herrmann a synové.
- Pico Della Mirandola, G. (2005). *O důstojnosti člověka*. Praha: OIKOYMENH.
Významné dílo renesančního učence.
- Podborský, V. a kol. (1993). *Vlastivěda moravská: Pravěké dějiny Moravy*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.
- Podborský, V. (2004). *Dějiny pravěku a rané doby dějinné*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Podborský, V. et al. (1999). *Pravěká sociokulturní architektura na Moravě*. Brno: Masarykova univerzita.
Brněnský prof. archeologie – rozsáhlá díla faktografická.
- Potter, J. (1996): *Representing Reality: Discourse, Rhetoric and Social Construction*. London: Sage publications.
Přehled přístupů kvalitativní metodologie. Zajímavé s mnoha historickými odkazy i odkazy na konkrétní výzkumy z oblasti sociologie vědy.
- Ricoeur, P. (2002). *Struktura a hermeneutika*. In: Kyloušek, P. (Ed.): *Znak, struktura, vyprávění – výbor z prací francouzského strukturalismu*. Brno: Host.
- Ricoeur, P. (1993). *Život, pravda, symbol*. Praha: OIKOYMENH.
Francouzský filosof a naratolog nepominutelného významu. Zavádí rozlišení na reduktivní a restitutivní přístupy vědy k fenoménu symbolu. Jeho dílo vřele doporučuji.
- Roger, B. (2005). *Objevování alchymie*. Praha: Malvern.
Svěží dílo o alchymii a jejich nejzákladnějších principech.
- Roob, A. (2001). *Alchemy and Mysticism*. Köln: Taschen.
Kompedium obrazového materiálu vztahující se k hermetismu.
- Sells, B. (Ed.). (2000). *Working with images: The theoretical base of archetypal psychology*. Woodstock: Spring Publications.
Výbor zásadních článků archetypové psychologie ze žurnálu Spring.
- Schärf Kluger, R. (1991). *The archetypal significance of Gilgamesh: A modern ancient hero*. Einsiedeln: Daimon Verlag.
Autorka archetypové psychologie.

Schenk, R. (2001). *The sunken quest, the wasted fisher, the pregnant fish: postmodern reflections on depth psychology*. Wilmette: Chiron Publications.

Dílo o moderní a postmoderní vrstvě Jungova díla.

Schwaller de Lubicz, R. A. (1981). *The Temple In Man*. Rochester: Inner Traditions.

Schwaller de Lubicz, R. A. (1985). *Esoterism & Symbol*. Rochester: Inner Traditions.

Francouzský autor esoterismu inspirovaný staroegyptskou kulturou.

Sokol, J. (2000). *Člověk jako osoba*. Praha: Universita Karlova - Institut základů vzdělanosti.

Sokol, J. (2002). *Filosofická antropologie: Člověk jako osoba*. Praha: Portál.

Pražský filosof přináší shrnutí mnoha přístupů k problematice lidského poznání i místě člověka v kosmu.

Starý, R. (2000). *Cheirón, asklépiovská medicína a jungovská psychologie*. Praha: Sagittarius.

Starý, R. (1994). *Medúsa v novější době kamenné*. Praha: Prostor.

Starý, R. (1999). *Filmová hermeneutika*. Sagittarius: Praha.

Český autor inspirovaný analytickou psychologií C.G. Junga. Jeho eseje jsou podnětné a poučné. Vřele doporučuji.

Stavěl, J. (1972). *Antická psychologie*. Praha: SPN.

Přehled pojetí duše u řeckých filosofů.

Stejskal, M. (2001). *Cesty za hvězdou*. Praha – Litomyšl: Paseka.

Stejskal, M., Marenčin, A. (1991). *Labyrintem tajemna aneb Průvodce po magických místech Československa*. Praha: Paseka.

Tart, Ch., T.: *States of Consciousness*. New York 1975.

Světznámé dílo z krve *Tao fyziky* Capry. Lze najít na internetu.

Vernant, J.-P. (1995). *Počátky řeckého myšlení*. Praha: OIKOYMENH.

Vernant, J.-P. (2004). *Hestia a Hermés*. Praha: OIKOYMENH.

Vernant, J.-P. (2001). *Vesmír, bohové, lidé*. Praha: Paseka.

Francouzský učenec, který se zabývá antikou. Jeho sondy do tehdejšího života se blíží nejvíce psychologii a mohou tedy studentovi mnohé ukázat. Vřele doporučuji.

Veselovský, Z. (2000). *Člověk a zvíře*. Praha: Academia.

Viewegh, J. (1986). *Fantazie: Teoretická studie*. Praha: Academia.

Vondráček, V., Holub, F.: *Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*. Columbus, Praha 1993.

Vygotskij, L. S. (1976). *Myšlení a řeč*. Praha: SPN.

Vygotskij, L. S. (1976). *Vývoj vyšších psychických funkcí*. Praha: SPN.

Dílo skutečného velikána psychologie, který umřel příliš mlád. Mnoho směrů v psychologii, které se zdají inovativní ve svém „postmoderním“ pojetí lidského poznání vznikly o desítky let později nežli myšlenky Vygotského o historicko-kulturní podmíněnosti kognitivních procesů. Ač jsou tato jeho díla vlastně poměrně stará, jsou nesmírně syntetická. Jeho dílo vřele doporučuji (především *Vývoj vyšších psychických funkcí*), ba co víc student, který si přečte tato velice poutavá díla, získá sebedůvěru v orientaci v otázkách k obecné psychologii.

Weinreb, F. (1990). *Znamení života*. Praha: Česká křesťanská akademie.

Weinreb, F. (1995). *Symbolika biblického jazyka*. Praha: Herrmann a synové.

Whorf, B. L. (1971). *Language, thought and reality*. Cambridge, Massachusetts: M.I.T. Press.

Klasické dílo lingvistického relativismu.

Wilhelm, R., Jung, C. G.: *Tajemství Zlatého květu*. Vyšehrad, Praha 1997.

Překlad a komentář textu taoistické alchymie.

Wilkinson, R. H. (2000). *The complete temples of Ancient Egypt*. London: Thames & Hudson.

- Wilkinson, R. H. (2003). *The complete gods and goddesses of Ancient Egypt*. London: Thames & Hudson.
- Wittgenstein, L. (1979). *Filosofické skúmania*. Bratislava: Pravda.
- Wolf, J. et al. (1992). *Člověk ve světě magie*. Praha: Unitaria.
- Zadrobilek, V.: *Opus Magnum*. Trigon, Praha 1997.
- Zamarovský, V.: *Bohové a králové Starého Egypta*. Mladá fronta, Praha 1979.
- Zuska, V. (1993). *Temporalita metafor*. Praha: Gryf.
Mnoho o metafoře.